

Název judikátu:	přechin podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku
Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	03/25/2014
Spisová značka:	4 Tdo 346/2014
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2014:4.TDO.346.2014.1
Typ rozhodnutí:	USNESENÍ
Heslo:	Podvod Přechin
Dotčené předpisy:	§ 265i odst. 1 písm. b) tr. ř.
Kategorie rozhodnutí:	D

4 Tdo 346/2014-37

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání konaném dne 25. března 2014 dovolání obviněného **F. J.**, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2013, sp. zn. 44 To 322/2013, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 1 T 67/2012, a rozhodl t a k t o:

Podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu se dovolání obviněného **o d m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 10. 4. 2013, sp. zn. 1 T 67/2012, byl obviněný **F. J.** uznán vinným přechinem podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku, kterého se podle skutkové věty výroku o vině daného rozsudku dopustil tím, že

si ponechal pro vlastní potřebu finanční prostředky v celkové výši 263.470,- Kč, které mu byly předány uchazeči o členství pod příslibem přijetí do pravoslavného bratrstva R. ř. sv. K. a H., zřízeného F. r. v rámci poškozené P. c. o. v T., se sídlem T., Z. n., zapsané v Rejstříku evidovaných právnických osob, vedeném Ministerstvem kultury České republiky, a které na nich vylákal pod nepravdivou záminkou zaplacení vstupního poplatku, když vstup do uvedeného R. ř. je zásadně bezplatný, přičemž je uchazečem zpravidla poskytován uzavřením darovací smlouvy toliko sponzorský dar v peněžní formě, kdy takto ze své pozice řádového Kancléře převzal od následujících osob tyto finanční částky

1) v blíže neurčené době v srpnu 2010 na blíže neurčeném místě od M. B., částku ve výši 50.000,- Kč, přičemž statutárnímu orgánu P. c. o. v T. – duchovnímu správci ThDr. Mgr. E. S. F. PhD., předal pouze částku ve výši 10.000,- Kč a poškozenému M. B. tak způsobil škodu ve výši 40.000,- Kč,

2) v době kolem 15. 12. 2010 v P., N., od M. B., částku ve výši 100.000,-Kč, která byla předtím zaslána bezhotovostně V. C., na bankovní účet M. B., který ve věci figuroval jako prostředník, přičemž statutárnímu orgánu P. c. o. v T. – duchovnímu správci ThDr. Mgr. E. S. F. PhD., předal

obžalovaný takto z uvedené částky pouze částku ve výši 10.000,- Kč, s tím, že dalších 10.000,- Kč doplatí, avšak nedoplatil nic, a protože ThDr. Mgr. E. S. F. PhD. poté již vykázal do účetnictví P. c. o. v T. převzetí částky 20.000,- Kč, musel 10.000,- Kč doplatit sám a obžalovaný J. mu nic nedoplatil, třebaže mu to přislíbil; poškozenému V. C. tak obžalovaný způsobil škodu 80.000,- Kč a poškozenému ThDr. Mgr. E. S. F. PhD. škodu ve výši 10.000,- Kč,

3) v blíže neurčené době začátkem února 2011 v P., N., od M. B., částku ve výši 80.000,-Kč, kterou předal R. Ž., k přepočítání M. B., který ve věci figuroval jako prostředník, přičemž statutárnímu orgánu P. c. o. v T. – duchovnímu správci ThDr. Mgr. E. S. F. PhD., předal obžalovaný z uvedené částky pouze částku ve výši 10.000,-Kč, s tím, že dalších 10.000,- Kč doplatí, avšak nedoplatil nic, a protože ThDr. Mgr. E. S. F. PhD. poté již vykázal do účetnictví P. c. o. v T. převzetí částky 20.000,- Kč, musel 10.000,- Kč doplatit sám a obžalovaný J. mu nic nedoplatil, třebaže mu to přislíbil; poškozenému M. Ž. tak obžalovaný způsobil škodu 60.000,- Kč a poškozenému ThDr. Mgr. E. S. F. PhD. škodu ve výši 10.000,- Kč,

4) dne 14. 2. 2011 v P., J. v., v krčmě U s. Š., od J. K., prostřednictvím M. B. částku ve výši 1.000,- EUR, a dne 21. 2. 2011 v P., J. v., v krčmě U s. Š., od J. K., prostřednictvím M. B. částku ve výši 1.000,- EUR, tedy celkem částku ve výši 2.000,-EUR, odpovídající, dle kurzovního lístku ČNB, částce v celkové výši 48.470,- Kč, přičemž statutárnímu orgánu P. c. o. v T. – duchovnímu správci ThDr. Mgr. E. S. F. PhD., předal pouze částku ve výši 10.000,- Kč, poškozené J. K. tak způsobil škodu ve výši 38.470,- Kč,

5) v době kolem 22. 3. 2011 v P., V., od poškozeného O. B., částku ve výši 25.000,-Kč, kdy P. c. o. v T. – duchovnímu správci ThDr. Mgr. E. S. F. PhD., nepředal ničeho, peníze poškozenému nevrátil, a tento nebyl do R. ř. přijat a poškozenému O. B. tak způsobil škodu ve výši 25.000,- Kč.

Za to byl obviněný F. J. odsouzen podle § 209 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku a podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu byl výkon uloženého trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu byla obviněnému současně uložena povinnost uhradit škodu poškozeným:

- M. B., škodu ve výši 40.000,- Kč,
- V. C., škodu ve výši 80.000,- Kč,
- R. Ž., škodu ve výši 60.000,- Kč,
- J. K., škodu ve výši 38.470,- Kč,
- O. B., škodu ve výši 25.000,- Kč,
- ThDr. Mgr. E. S. F. PhD., škodu ve výši 20.000,- Kč.

Podle § 229 odst. 2 tr. řádu byly se zbytky svých nároků na náhradu škody odkázány na řízení ve věcech občanskoprávních poškození:

- R. Ž.,
- J. K.,
- O. B.

Proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 10. 4. 2013, sp. zn. 1 T 67/2012, podal obviněný F. J. v zákonné lhůtě odvolání, které Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 7. 2013, sp. zn. 44 To 322/2013, podle § 256 tr. řádu zamítl jako nedůvodné.

Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2013, sp. zn. 44 To 322/2013, podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolání, v němž uplatnil dovolací důvod vymezený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. V rámci své dovolací argumentace namítl, že rozhodující soudy pominuly skutečnost, že všechny údajně předané částky byly předány na účet poškozeného M. B. a žádným přímým důkazem nebylo prokázáno, že by obviněný jakékoliv částky přijal. Z toho dovozuje, že nebyl prokázán jeho úmysl způsobit jakoukoliv škodu, rozhodnutí o vině tak spočívá pouze na výpovědích poškozených a soud podrobně nespécifikoval,

z jakého důvodu uvěřil jejich verzi a nikoliv jeho obhajobě. Poškozené přitom označil za osoby naprosto nedůvěryhodné, zejména poškozené B. a F., což však soud nijak neprověřoval. Dovolatel je přesvědčen, že s ohledem na zásadu in dubio pro reo není možno jeho jednání subsumovat pod skutkovou podstatu přečinu podvodu podle § 209 tr. zákoníku.

Z uvedených důvodů obviněný závěrem svého mimořádného opravného prostředku navrhl, aby Nejvyšší soud dovoláním napadené rozhodnutí i rozsudek soudu prvního stupně zrušil a přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 1, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství podáním ze dne 7. 11. 2013 Nejvyššímu soudu sdělila, že se k dovolání obviněného nebude věcně vyjadřovat. Současně udělila výslovný souhlas s tím, aby Nejvyšší soud rozhodl za podmínek uvedených v ustanovení § 265r odst. 1 tr. řádu v neveřejném zasedání, a to i ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. řádu.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. řádu) shledal, že dovolání je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. řádu], bylo podáno obviněným jako osobou oprávněnou, prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. řádu], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. u). Dovolání obsahuje i obligatorní náležitosti stanovené v § 265f odst. 1 tr. řádu.

Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. řádu, bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. řádu.

Ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. řádu je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. řádu). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. řádu). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. řádu) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení odsouzeného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. řádu).

Obviněný v dovolání uplatnil důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, podle kterého lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, třebaže nejde o trestný čin nebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních,

a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 760/02, IV. ÚS 449/03). Povahu právně relevantních námitek nemohou tedy mít námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námitky, kterými dovolatel vytýká soudu neúplnost provedeného dokazování. Ke shora uvedenému je dále vhodné uvést, že závěr obsažený ve výroku o vině je výsledkem určitého procesu. Tento proces primárně spadá do pravomoci nalézacího soudu a v jeho průběhu soudy musí nejprve zákonným způsobem provést důkazy, tyto pak hodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a výsledkem této činnosti je zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (pro orgán činný v trestním řízení) a tento závěr je pak shrnut ve skutkovém zjištění – skutkové větě. V odůvodnění rozsudku (§ 125 odst. 1 tr. řádu) soud stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, pokud si vzájemně odporují. Z odůvodnění přitom musí být patrné, jak se soud vypořádal s obhajobou, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu.

Nejvyššímu soudu tedy v rámci dovolacího řízení nepřísluší hodnotit správnost a úplnost zjištěného skutkového stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. řádu ani přezkoumávání úplnosti provedeného dokazování či se zabývat otázkou hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. řádu. Námitky týkající se skutkového zjištění, tj. hodnocení důkazů, neúplnosti dokazování apod. nemají povahu právně relevantních námitek.

Nejvyšší soud po prostudování předloženého trestního spisu předně shledal, že námitky deklarované v dovolání obviněný, a tedy tuto verzi obhajoby, uplatnil již v předchozích stádiích trestního řízení a formuloval je i v odvolání proti rozsudku nalézacího soudu. Jde tak v podstatě pouze o opakování obhajoby, se kterou se již vypořádaly rozhodující soudy v odůvodnění svých rozhodnutí. Konstantní judikatura pamatuje na takovýto případ rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 86/2002, z něhož vyplývá, že „opakuje-li obviněný v dovolání v podstatě jen námitky uplatněné již v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, se kterými se již soudy obou stupňů v dostatečné míře a správně vypořádaly, jde zpravidla o dovolání, které je zjevně neopodstatněné ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu“ (srov. rozhodnutí č. 408, Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 17, C. H. Beck).

V případě projednávané věci obviněný F. J. navíc sice podal dovolání z důvodu podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, v dovolání však ve skutečnosti nenamítá nesprávnost právního posouzení skutku, ale napadá pouze skutková zjištění, k nimž soudy dospěly. Za námitky skutkového charakteru týkající se úplnosti a hodnocení provedeného dokazování je nutno považovat jak tvrzení obviněného, že v řízení nebylo prokázáno, že by přijal jakékoliv částky, tak i jeho výtky, že rozhodnutí o vině spočívá pouze na výpovědi poškozených, jež on sám hodnotí jako osoby nedůvěryhodné a soud podrobně nespecifikoval, z jakého důvodu uvěřil jejich verzi a nikoliv jeho výpovědi.

Je zřejmé, že obviněný se svým dovoláním pouze domáhá, aby byl jiným způsobem posouzen skutek, pro který je stíhán. Uvedenou skutečnost však nelze podřadit pod deklarovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Obviněný zaměňuje dovolání jako mimořádný opravný prostředek za další odvolání, přičemž přehlíží, že dovolací soud je oprávněn přezkoumat napadené rozhodnutí pouze v případě námitek odpovídajících důvodům dovolání taxativně uvedeným v § 265b tr. řádu.

K problematice formálně uplatněného dovolacího důvodu se vyjádřil i Ústavní soud, a to v rozhodnutí ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. III. ÚS 78/05, kde tento mimo jiné uvedl, že označení

konkrétního dovolacího důvodu uvedeného v ustanovení § 265b tr. řádu nemůže být pouze formální. Nejvyšší soud je povinen vždy nejdříve posoudit otázku, zda dovolatelem uplatněný dovolací důvod lze i podle jím vytykánych vad podřadit pod některý ze specifických dovolacích důvodů uvedených v § 265b tr. řádu, neboť pouze skutečná existence zákonného dovolacího důvodu, nikoli jen jeho označení, je zároveň podmínkou i rámcem, v němž dochází k přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

Pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že obviněný F. J., ač spáchání vytykaného jednání od počátku trestního řízení popírá, je z předmětné trestné činnosti usvědčován na základě výpovědí poškozených a dalších svědků. Všichni ve výroku o vině jmenovaní poškození – M. B., V. C., R. Ž., J. K. a O. B. - ve svých výpovědích shodně uvedli, že obviněnému předali příslušné finanční částky za členství v R. ř., neboť jím členství v tomto řádu nabízel a také je informoval o nutnosti zaplatit vstupní poplatek. Obsah jejich výpovědí koresponduje se svědectvími dalších svědků, a to ThDr. Mgr. E. S. F., PhD., a JUDr. L. V., jakož i s listinami, které byly v řízení k důkazu přečteny. Není pochyb o tom, že jednotlivé důkazy jsou ve vzájemném souladu a tvoří ucelený a logický okruh, a jimi je obviněný usvědčován ze spáchání předmětné trestné činnosti. Rozhodující soudy v odůvodnění svých rozhodnutí, na která je v tomto směru možno beze zbytku odkázat, logicky a přesvědčivě zdůvodnily, z jakých důvodů vyhodnotily výpovědi poškozených a dalších svědků jako věrohodné a naopak obhajobu obviněného jako ryze účelovou, učiněnou pouze se snahou vyhnout se trestní odpovědnosti. Verze obviněného o jakémsi spiknutí ThDr. Mgr. E. S. F., PhD., vůči jeho osobě je zcela v rozporu s provedeným dokazováním a je jen důkazy nepotvrzenou částí obhajoby, jíž obviněný uplatnil. Bez pochybností bylo prokázáno, že obviněný vybíral od poškozených údajně pro P. c. o. v T. shora specifikované finanční částky na základě nepravdivého tvrzení, že se jedná o vstupné do R. ř. Tato informace však nebyla pravdivá, neboť, jak vyplynulo z dokazování, vstupné do tohoto řádu bylo dobrovolné a obviněný si z vybraných částek většinu ponechal, když představiteli P. c. o. v T. ThDr. Mgr. E. S. F., PhD., předal pouze menší část.

Nejvyšší soud se ztotožnil s názorem rozhodujících soudů prvního a druhého stupně v tom, že obviněný daným jednáním naplnil všechny zákonné znaky skutkové podstaty přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku. Závěr o vině byl učiněn na podkladě důkazů, které ve svém důsledku jednoznačně prokazují jeho vinu, z odůvodnění rozhodnutí soudů prvního i druhého stupně vyplývá logická návaznost mezi provedenými důkazy, jejich hodnocením a učiněnými skutkovými zjištěními na straně jedné a hmotně právními závěry na straně druhé, přičemž dovolací soud mezi nimi neshledal žádný rozpor.

V této souvislosti nelze považovat za opodstatněnou ani námitku, že soudy nerespektovaly základní zásadu trestního řízení vyplývající z ustanovení § 2 odst. 2 tr. řádu – in dubio pro reo. K uplatnění tohoto pravidla dochází tehdy, zůstanou-li po vyčerpání všech dosažitelných důkazů pochybnosti o skutkové otázce významné pro rozhodnutí, které nelze rozptýlit provedením a zkoumáním dalších dostupných důkazů. V posuzovaném případě však po provedeném dokazování takováto procesní situace nenastala, neboť otázky významné pro stabilizování skutkového děje byly mimo pochybnost objasněny, tudíž aplikace uvedené procesní zásady nebyla odůvodněna.

Na základě shora rozvedených skutečností Nejvyšší soud dovolání obviněného F. J. odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu, aniž by musel věc meritorně přezkoumávat podle § 265i odst. 3 tr. řádu. O odmítnutí dovolání bylo rozhodnuto v neveřejném zasedání v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. řádu. Pokud jde o rozsah odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu, odkazuje tento na znění § 265i odst. 2 tr. řádu.

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. řádu).

V Brně dne 25. března 2014

Předsedkyně senátu
JUDr. Danuše Novotná